

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं

इजलास

माननीय अध्यक्ष श्री किशोर सिलवाल  
राजस्व सदस्य श्री जीवन कुमार घिमिरे  
लेखा सदस्य श्री डम्बर बहादुर कार्की  
फैसला

२०७५।०७६ सालको निर्णय नं. १२४

पुनरावेदन नं. ९७-०७३-RB-००४६३

मुद्दा:- आयकर (२०६९/०७०) ।

ललितपुर जिल्ला ललितपुर उप-महानगरपालिका, वडा नं. २, सानेपामा प्रधान  
कार्यालय भएको सी.जी. फुड्स नेपाल प्रा.लि. (स्थायी लेखा नं. ३०००१०२८२) } पुनरावेदक  
को तर्फबाट ऐ. को अख्तियार प्राप्त सहायक प्रबन्धक टिकाराज कार्की.....१ }

विरुद्ध

श्री ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर..... १ } प्रत्यर्थी  
श्री आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट.....१ }

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट : विद्वान अधिवक्ता श्री मेघराज पोखरेल

प्रत्यर्थी कार्यालयहरूका तर्फबाट : शाखा अधिकृत श्री अन्चन भट्टराई

अविलम्बित नजीर: x

## शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर  
शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी: प्रमुख कर प्रशासक श्री शंकरप्रसाद खरेल  
शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:-२०७२/५/२७

## प्रशासकिय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय: आन्तरिक राजस्व विभाग  
निर्णय गर्ने पदाधिकारी: महानिर्देशक श्री चुडामणि शर्मा  
निर्णय मिति: २०७३।३।८

पुनरावेदक कम्पनीका हकमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७२।५।२७ को कर निर्धारणको निर्णय उपर आन्तरिक राजस्व विभागमा प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिएकोमा आन्तरिक राजस्व विभागबाट कार्यालयको निर्णयलाई नै सदर गर्ने गरी भएको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) र आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम प्रस्तुत पुनरावेदन पत्र यस न्यायाधिकरणमा पर्न आएको रहेछ । सुनुवाइका लागि आज यस इजलासमा पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार रहेको छ:-

### तथ्य खण्ड

१. यस कार्यालयको कार्यक्षेत्र अन्तर्गत करदाता सी.जी. फुड्स (नेपाल) प्रा.लि.ले आ.व. २०६९/०७० को आफ्नो कारोबारको सम्बन्धमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार रु. १६,१२,३१,९९८।९७ करयोग्य आय कायम गरी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरमा मिति २०७०/०९/२८ मा आय विवरण पेश गरेको ।
२. उक्त आ.व. को लागि यस कार्यालयबाट कर परीक्षण हुँदा सोको सिलसिलामा करदाताबाट पेश हुन आएको आय विवरण साथ संलग्न कागजात, फाँटवारी तथा प्रमाणहरूको अध्ययन, छानविन गरी सो समेतको आधारमा पेश हुन आएको प्रतिवेदन समेतलाई मुख्य आधार बनाई विचार गर्दा प्रस्तुत करदाताको आ.व. २०६९।०७० को सम्बन्धमा आयकर ऐन २०५८ बमोजिम आयमा समावेश गर्नुपर्ने रकम समावेश नगरेको/कट्टी गर्न नपाइने खर्च दावी भएको देखिएकोले सोही ऐन को दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि संशोधित करयोग्य आय कायम

गर्नुपर्ने भएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र जवाफ पेश गर्न आयकर ऐन २०५८ को दफा १०१ (६) बमोजिम विस्तृत व्यहोरा खुलाई ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७२/५/१० मा सूचना जारी भएको ।

३. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७२/५/१० मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७२/५/११ मा बुझी लिएको ।
४. करदाताले मिति २०७२/५/११ मा बुझी लिएको सूचनाको जवाफ मिति २०७२/५/२५ मा पेश गरेको ।
५. प्रस्तुत करदाताको आ.व. २०६९/०७० को लागि निम्न अनुसार संशोधित करयोग्य आय रू. १७,०८,८३,७०५।०९ कायम गरी आयकर ऐन २०५८ को दफा १०१ बमोजिम कर अधिकृतले संशोधित कर निर्धारण गर्ने गरी सोही ऐनको दफा १०२ बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७२/५/२७ मा भएको निर्णय पर्चा ।
६. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरले मिति २०७२/०५/२७ मा जारी गरेको आ.व. २०६९/०७० को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी सी.जी. फुड्स (नेपाल) प्रा.लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७२/०७/२९ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन ।
७. प्रविन ट्रेड कन्सर्न र न्यू ओम ट्रेडर्सले क्रेडिट नोट समायोजन नगरेको कारण फरक परेको हो भन्ने करदाताको भनाई प्रमाणबाट पुष्टि नहुँदा फरक परेको रू. ५,४५,५०८।७९ लाई आयमा समावेश गर्ने । बोनस रकम के कति कारणबाट वितरण नगरेको भन्ने सबुत प्रमाण पेश नभएको हुँदा बोनस रकम रू. ५०,८८३।- लाई आयमा समावेश गरेको कानून सम्मत रहेको । करदाताले व्यवसाय संचालन गर्न विभिन्न बैंकहरुबाट ऋण लिएको र सो ऋणको व्याज खर्च कट्टि दावी गरेको छ भने अर्कोतर्फ संचालक कर्नौडियालाई **Advance** को रूपमा दिएको रकम व्यवसायसँग सम्बन्धित नै नदेखिएको अवस्था हुँदा आयकर ऐन २०५८ को दफा १३(ग) तथा दफा १४ बमोजिम व्याज खर्च कट्टि गर्न मिल्दैन । **Distribution cost (Domestic)** अन्तर्गत **Misc. Goods Expenses** को अन्तर्गत **Sales Claim** शिर्षक **Distribution cost (Domestic)** अन्तर्गत **Misc. Goods Expenses** शिर्षक अन्तर्गत **Sales Promotion** शिर्षकको खर्च अन्तर्गत **Distribution cost (Domestic)** तर्फ

**Employeres Benefit** अन्तर्गत **Distribution** को खर्च, प्रशासन र विक्री तर्फका कर्मचारीहरूलाई प्रदान गरेको, र **Administrative Expenses** तर्फ **Misc Expenses** शिर्षकमा भएको खर्चको समेत पुष्टि हुने सबुत प्रमाण पेश नभएको हुँदा खर्चको दावी नपुग्ने । ऋण रकम भवन निर्माणमा उपयोग नभएको भन्ने करदाताको जिकिर नमिल्ने देखिँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१(३) र दफा १४ व्याज खर्च मिन्हा नहुने । चाउचाउको MRP भित्र भारतमा पर्ने भन्सार ट्रान्सपोर्ट तथा अन्य खर्चहरू समावेश भएको देखिएको र सो खर्चहरू निकासिकर्ताले व्यहोर्नेमा सो खर्च सम्बन्धमा निकासिकर्ता र खरिदकर्ताका विचमा कुनै ठोस आधार प्रमाण पेश भएको नदेखिएको हुँदा जिकिर नपुग्ने ठहर्छ भनी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७३/३/८ मा भएको निर्णय ।

८. निवेदकलाई गैर कानूनी रूपमा नलाग्नु पर्ने कर लगाइएको कारणबाट निवेदकलाई गम्भिर अन्याय परेको हुँदा विपक्षी कार्यालय तथा विभागको निर्णय बदर गरी थप कर दायित्वबाट उन्मुक्ति समेत पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको जिकिर लिई करदाताको तर्फबाट मिति २०७३/९/२७ मा दर्ता भएको पुनरावेदन पत्र ।
९. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि (संहिता) ऐन, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिलको कार्यालयलाई पेशीको सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणको मिति २०७५/०८/१२ मा भएको आदेश ।

### ठहर खण्ड

१०. नियम बमोजिम दैनिक पेशी सूचीमा चढी निर्णयार्थ आज यस इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत पुनरावेदन पत्र एवं प्राप्त शुरू मिसिल समेत अध्ययन गरियो ।
११. करदाताको तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विद्वान अधिवक्ता श्री मेघराज पोखरेलले प्रविन ट्रेड कन्सर्न र न्यू ओम ट्रेडर्सले क्रेडिट नोट समायोजन नगरेको कारण आयमा फरक पर्न गएको हो । रु. ५,४५,५०८।७९ लाई आयमा थप समावेश गरेको मिलेको छैन । त्यसैगरी वितरण हुन बाँकी रहेको बोनस रकम समेत आयमा समावेश गरेको मिलेको छैन । करदाता कम्पनीले बैंकबाट ऋण लिई व्यवसाय संचालन गरेको हुँदा व्याजखर्च कट्टि दावी गरेको हो । संचालनक कर्नौडियालाई Advance दिएको रकम व्यवसायसँग सम्बन्धित नै होइन । कम्पनीको विभिन्न शिर्षकमा भएको खर्चहरूको सबुत प्रमाण नै पेश नभएको भनी खर्च दावी गर्न नपाउने

गरी भएको निर्णय कानून प्रतिकूल छ । चाउचाउको MRP खर्च समेत चाउचाउको मूल्यमा समावेश हुनेमा असम्बन्धित भनी खर्च कट्टिको दावी समेत नपुग्ने भनी भएको कर कार्यालय र विभागको निर्णय समेत कानून प्रतिकूल हुँदा बदर गरिनु पर्दछ भनी गर्नु भएको बहस समेत सुनियो ।

१२. त्यसैगरी प्रत्यर्थी कार्यालयको तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विशेष सरकारी वकिल कार्यालय काठमाडौंका विद्वान शाखा अधिकृत श्री अन्चन भट्टराईले करदाता कम्पनीले कारोबारको यकिन विवरण नै पेश गरेको छैनन् । हचुवाको भरमा आयविवरण पेश भएको हुँदा छुट आयलाई समेत आयमा समावेश गरिएको हो । कम्पनीले बोनस खर्चभनी दावी गर्ने र वितरण नगर्ने भएको हुँदा आयमा समावेश गरेको हो । कम्पनी ऋणबाट संचालित हुँदा हुँदै संचालक कनौडियालाई Advance दिएको देखिएको हुँदा व्याजखर्च अमान्य गरेको हो । चाउचाउको MRP खर्च खरिद कर्ता कम्पनीले व्यहोर्ने प्रावधान विपरित सो खर्च समेत व्यहोरेको भनी खर्च कट्टिको दावी कानून सम्मत देखिदैन । कम्पनीले विभिन्न शिर्षकमा गरेको खर्चको प्रमाणित विल भरपाई पेश गर्न नसकेको हुँदा खर्च कट्टि अमान्य गरेको कर कार्यालय र विभागको निर्णय सदर गरिनु पर्दछ भनी गर्नु भएको बहस समेत सुनियो ।
१३. पुनरावेदक कम्पनीका तर्फबाट लिईका पुनरावेदन जिकिरहरू, दुवै तर्फका विद्वान कानून व्यवसायीहरूबाट प्रस्तुत बहस बुँदाहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणहरूको अध्ययन गरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा यसमा मुख्यतः देहायका प्रश्नहरूमा निर्णय हुनुपर्ने देखिन आयोः-
१४. करदाता कम्पनी र प्रविन ट्रेड कन्सर्न समेतका साहु आसामी विचमा भएको रु ५,४५,५०८।७९ घटी विक्री देखाएको भन्ने Mismatch Report का आधारमा नमिलेको भनी उल्लिखित रकममा कर, निर्धारण गरेको देखिन्छ । तर Mismatch का सम्बन्धमा अर्को करदाताको अभिलेख पुनरावेदकको अभिलेख सँग भिडाई दुइमध्ये कुन करदाताको खर्च दाबी ठिक र कुन करदाताको बेठिक भन्ने सम्बन्धमा कुनै अनुसन्धान तथा विवेचना भएको देखिदैन । पुनरावेदक करदाताले खरीदकर्तालाई क्रेडिट नोट जारी गरेको भनि जिकिर लिएको देखिन्छ । यस सम्बन्धमा एवं Mismatch हुन पर्ने कारण के हुन भन्ने तर्फ कुनै किसिमको छानविन भएको पाइदैन । निर्णयमा Mismatch भएको भनेर मात्र हुँदैन । अनुसन्धान भएको देखिने वस्तुनिष्ठ आधार हुनु वा देखाउनु पर्छ । अन्यथा विना आधार खर्च अमान्य गर्नु वा आय कायम गर्नु मनोगत निर्णय हुन जान्छ । न्याय प्रमाणमा आधारित हुन्छ । प्रमाणले

समर्थन वा खण्डन गरेको अवस्था छु छैन भन्ने सम्बन्धमा न्यायको रोहमा अनिवार्य रूपमा हेर्नुपर्ने विषय हो । खरीद विक्री एवं आसामी साहु कारोबारको मिसम्याच कर अधिकृतका लागि छानविन अनुसन्धान गर्ने आधार भए पनि करदाताले पेश गरेका प्रमाण एवं जिकिरको विश्लेषण नगरी आय कायम गरी कर निर्धारण गरेको निर्णयसँग सहमत हुन सकिएन ।

१५. करदाता कम्पनीले कर्मचारीहरूका लागि भनी आ.व. ०६८।०६९ को लागि रु. ९९,६८,९५१।२० नाफा रकमबाट बोनस छुट्याएको देखिन्छ । सो रकम मध्ये आ.व. २०६९/०७० मा ९,९९,८०६।- मात्र वितरण गरी बाँकी रु. ५०,८३३।- अवितरित अवस्थामै रहेको देखिन्छ । कम्पनीले जुन आर्थिक वर्षमा कर्मचारीहरूका लागि भनी बोनस छुट्याएको हो सो आर्थिक वर्षमा बोनस ऐन, २०३१ मा रहेको कानूनी व्यवस्था बमोजिमको निश्चित समयमा वितरण गर्नुपर्नेमा वितरण नै नगरी अवितरित रूपमा रहेको बोनस खर्चलाई आयमा समावेश गर्नुपर्नेमा समावेश नै नगरी अर्को आर्थिक वर्षमा वितरण गरेको भन्ने आधारमा करदाताको खर्च कट्टिको माग कानूनसम्मत देखिदैन । बोनस ऐन २०३० को दफा ७(२) बमोजिम बोनस वितरण गर्न छुट्याएको रकम सोही ऐनको दफा ९ बमोजिम ८ महिनाभित्रमा वितरण गरी सकेको हुनुपर्ने र सो अवधिभित्र वितरण हुन नसकेमा दफा ९(३) बमोजिम सम्बन्धित श्रम कार्यालयबाट म्याद थप गराउन पर्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ । तर प्रस्तुत विवादमा पुनरावेदकले उक्त कानूनी व्यवस्था बमोजिम प्रकृया अवलम्बन गरेको देखिदैन । बोनस खर्च कट्टि र वितरण कानूनको परिधि भित्र रहेर गरेको नदेखिँदा अवितरित बोनस रकमलाई अन्य आयतर्फ समावेश गर्नुपर्ने गरी भएको ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरको निर्णयलाई अन्यथा मान्नुपर्ने अवस्था नै देखिदैन ।

१६. करदाताले वासलातमा विरेन्द्र कनौडिया लगायतका व्यक्ति तथा निकायलाई Casual Advance को रूपमा दिएको रकम रु. २,१५,३९,९४६।८९ आय आर्जनसँग सम्बन्धित नदेखिएको र Capital Wip मा रहेको रु. ३,८७,४२,७९८।३९ ऋण स्रोतबाट प्राप्त रकम उपयोग भएको देखिँदा सो रकमको हदसम्मको औषत व्याजदर १२.०४ प्रतिशतले हुने रकम क्रमशः रु. २५,९२,३५०।- र रु. ३४,३३,९८५।- व्याज खर्च कट्टी अमान्य गरी कर निर्धारण गरेको सम्बन्धमा हेर्दा: आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४(१) मा व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यका लागि सिर्जना भएका सोही वर्ष प्रयोग भएको वा सो वर्षमा प्रयोग गरिएको कुनै सम्पत्ति खरीद गर्न प्रयोग भएको कर्जाको व्याज खर्च कट्टी गर्न पाउने व्यवस्था रहेको

देखिन्छ । यस सम्बन्धमा पुनरावेदकले TR Loan एवं Overdraft जस्ता चालुपूजीको रूपमा प्रयोग गर्न मात्र कर्जा लिएको र यी कर्जाबाट कच्चा पदार्थ तथा यस्तै अन्य सामान खरिद गर्न मात्र उपयोग गरेको भनी जिकिर लिएको देखिन्छ । Casual Advance का सम्बन्धमा वीरेन्द्र कनौडिया विच महालक्ष्मी सुगर मिल्स लि. को शेयर किनबेचको लागि भुक्तानी गरिएको र नीजले शेयर हस्तान्तरण नगरेको हुँदा पाटन उच्च अदालतमा मुद्दा समेत रहेको भन्ने जिकिर समेत लिएको पाइन्छ । पुनरावेदक करदाताले लिएका उक्त जिकिर सम्बन्धमा शुरु निर्णयकर्ता एवं प्रशासकिय पुनरावलोकन तहबाट छानविन एवं विश्लेषण भएको भन्ने देखिदैन । चालु पुँजीको रूपमा लिएका कर्जा रकम कच्चा पदार्थ खरिदमा मात्र प्रयोग भएको छ भन्ने कर्जाको रकम Advance र स्थिर सम्पत्ति खरिदमा प्रयोग भएको र वीरेन्द्र कनौडियासँगको कारोबारको विवाद अदालतमा विचाराधिन रहेको अवस्थामा कर्जा लिएको रकम अन्यत्र सापटी लिएको भनी व्याज खर्च कट्टि अमान्य गर्न मिल्ने नदेखिँदा शुरु तथा प्रशासकिय तहबाट भएका निर्णय बदर हुने ठहर्छ ।

१७. करदाता कम्पनीका आधिकारिक डिलरहरूले Distribution Expenses (Domestic) अन्तर्गत Misc. Goods Expenses को Sales Claim शिर्षक Redistribution वापतका खर्चहरू दावी गर्ने र सो दावीको सम्बन्धमा करदाता कम्पनीको आधिकारिक व्यक्तिले छानविन गरी ठिक भए स्वीकृत गर्ने र ठिक नभए अस्वीकृत गर्ने गरेको हुँदा सो शिर्षकमा भएको खर्च वास्तविक भएको हुँदा डिलरहरूलाई प्रदान गरेको हो भनी करदाता कम्पनीले खर्च कट्टिको दावी गरे पनि सो खर्च वास्तविक र यथार्थ हो भन्ने सबुत प्रमाण विल भरपाई करदाता कम्पनीले पेश गर्न सकेको अवस्था छैन । सोसँग सम्बन्धित विल भरपाई पेश गर्न पुनरावेदकलाई यस न्यायाधिकरणबाट मौका प्रदान हुँदा समेत निजबाट सो खर्चसँग सम्बन्धित विल भरपाई पेश दाखिल गर्न सकेको अवस्था पनि छैन । केवल दावी जिकिरको भरमा मात्र कर निर्धारण आदेश अन्यथा हो भन्न सकिने अवस्था नहुँदा सो शिर्षकमा भएको खर्च कट्टिको दावी नपुग्ने ठहर गरेको कर कार्यालय समेतको निर्णयलाई अन्यथा मान्नुपर्ने देखिन आएन ।

१८. Distribution Expenses (Domestic) अन्तर्गत Misc Goods Expenses को Sales Promotion शिर्षक अन्तर्गत करदाता कम्पनीले आफ्नो उत्पादनको बजार विस्तारको लागि विभिन्न व्यापारिक स्किमहरू लागू गर्ने गरिन्छ । आफ्नो कम्पनीको उत्पादित बस्तु अर्को कम्पनीबाट उत्पादन भएको त्यस्तै बस्तुको सम्बन्धमा प्रतिस्पर्धा गर्नुपर्ने हुन्छ । सो प्रतिस्पर्धाको लागि विभिन्न सामानहरू प्रदान गरिएको र सो शिर्षकमा भएको खर्चको विल भरपाई संलग्न छ भनी करदाताले जिकिर लिएपनि सो खर्च

वास्तविक र यथार्थ हो भन्ने सबुत प्रमाण विल भरपाई करदाता कम्पनीले पेश गर्न सकेको अवस्था छैन । सोसँग सम्बन्धित विल भरपाई पेश गर्न पुनरावेदकलाई यस न्यायाधिकरणबाट मौका प्रदान हुँदा समेत निजबाट सो खर्चसँग सम्बन्धित विल भरपाई पेश दाखिल गर्न सकेको अवस्था पनि छैन । केवल दावी जिकिरको भरमा मात्र कर निर्धारण आदेश अन्यथा हो भन्न सकिने अवस्था नहुँदा सो शिर्षकमा भएको खर्च कट्टिको दावी नपुग्ने ठहर गरेको कर कार्यालय समेतको निर्णयलाई अन्यथा मान्नुपर्ने देखिन आएन ।

१९. Distribution Expenses (Domestic) को Employ Benefit अन्तर्गतको Free Distribution शिर्षकमा करदाता कम्पनीले विक्री तर्फको कर्मचारीहरूलाई दशै तिहारमा आफ्नो उत्पादन उपहार दिएको भनी खर्च कट्टिको दावी गरेको पाइन्छ । यसरी करदाता कम्पनीले Free Distribution को नाममा प्रदान गरेको उपहारको खर्च कट्टि गर्न पाउने व्यवस्था आयकर ऐनमा रहेको पाइदैन । जुन कर्मचारीहरूले उपहार प्राप्त गरेको हुन उनीहरूको आफ्नो पारिश्रमिक आयमा समावेश गरेको समेत देखिदैन । केवल उपहारका नाममा प्रदान गरेको भन्ने आधारमा खर्चकट्टिको दावी गरेको कानून संगत रहेको अवस्था पनि देखिदैन । करदाता कम्पनी कानूनी व्यक्ति भएको र सो कानूनी व्यक्तिले समेत मौजुदा कानूनको परिपालना गर्नु अनिवार्य नै हुन्छ । कानूनले निरदेष्ट गरेको सिमासम्म मात्र करदाताले छुट पाउने र छुटको दावी गर्नसक्ने हुँदा सो भन्दा बाहिर गै खर्च कट्टिको दावी गर्न सक्ने अवस्था समेत यहाँ नदेखिँदा फ्रि उपहार शिर्षकमा भएको करदाताको खर्च कानून सम्मत देखिँदैन । सोसँग सम्बन्धित विल भरपाई पेश गर्न पुनरावेदकलाई यस न्यायाधिकरणबाट मौका प्रदान हुँदा समेत निजबाट सो खर्चसँग सम्बन्धित विल भरपाई पेश दाखिल गर्न सकेको अवस्था पनि छैन । खर्च कट्टिको दावी नपुग्ने ठहर गरेको कर कार्यालय समेतको निर्णयलाई अन्यथा गर्नुपर्ने अवस्था समेत देखिन आएन ।

२०. प्रशासनिक खर्च अन्तर्गत विविध खर्चको शिर्षकमा करदाताले प्रशासन तर्फका कर्मचारीहरूलाई दशै तिहारमा आफ्नो उत्पादन उपहार दिएको भनी खर्च कट्टिको दावी गरेको पाइन्छ । यसरी करदाता कम्पनीले निःशुल्क वितरणको नाममा प्रदान गरेको उपहारको खर्च कट्टि गर्न पाउने व्यवस्था आयकर ऐनमा रहेको पाइदैन । जुन कर्मचारीहरूले उपहार प्राप्त गरेको हुन उनीहरूको आफ्नो पारिश्रमिक आयमा समावेश गरेको समेत देखिँदैन । केवल उपहारका नाममा प्रदान गरेको भन्ने आधारमा खर्चकट्टिको दावी गरेको कानून संगत रहेको अवस्था पनि देखिँदैन । करदाता कम्पनी कानूनी व्यक्ति भएको र सो कानूनी व्यक्तिले समेत मौजुदा कानूनको



परिपालना गर्नु अनिवार्य नै हुन्छ । कानूनले निर्दिष्ट गरेको सिमासम्म मात्र करदाताले छुट पाउने र छुटको दावी गर्नसक्ने हुँदा सो भन्दा बाहिर गै खर्च कट्टिको दावी गर्न सक्ने अवस्था समेत यहाँ नदेखिँदा फ्रि उपहार शिर्षकमा भएको करदाताको खर्च कट्टिको दावी कानून सम्मत देखिँदैन । सोसँग सम्बन्धित विल भरपाई पेश गर्न पुनरावेदकलाई यस न्यायाधिकरणबाट मौका प्रदान हुँदा समेत निजबाट सो खर्चसँग सम्बन्धित बिल भरपाई पेश दाखिल गर्न सकेको अवस्था पनि छैन । खर्च कट्टिको दावी नपुग्ने ठहर गरेको कर कार्यालय समेतको निर्णयलाई अन्यथा गर्नुपर्ने अवस्था समेत देखिन आएन ।

२१. प्रशासनिक खर्च अन्तर्गत करदाता कम्पनीले व्यवसाय संचालन गर्दा भएका साना खर्च र अन्यत्र उल्लेख गर्न नमिल्ने खर्चहरू विविध खर्च (Misc Expenses) शिर्षकमा राखी खर्चको दावी गरेको पाइन्छ । करदाता कम्पनीले सो खर्चका विल भरपाई संलग्न छ भनी जिकिर लिए पनि सो खर्च वास्तविक र यथार्थ हो भन्ने सबुत प्रमाण विल भरपाई करदाता कम्पनीले पेश गर्न सकेको अवस्था छैन । सोसँग सम्बन्धित विल भरपाई पेश गर्न पुनरावेदकलाई यस न्यायाधिकरणबाट मौका प्रदान हुँदा समेत निजबाट सो खर्चसँग सम्बन्धित विल भरपाई पेश दाखिल गर्न सकेको अवस्था पनि छैन । केवल दावी जिकिरको भरमा मात्र कर निर्धारण आदेश अन्यथा हो भन्न सकिने अवस्था नहुँदा सो शिर्षकमा भएको खर्च कट्टिको दावी नपुग्ने ठहर गरेको कर कार्यालय समेतको निर्णयलाई अन्यथा मान्नुपर्ने देखिन आएन ।
२२. वितरण खर्च (Distribution cost) अन्तर्गतको For Expert तर्फको खर्चको दावीका सम्बन्धमा करदाता कम्पनीले भारतमा समेत आफ्नो कम्पनीले उत्पादन गरेको चाउचाउ पठाउदा चाउचाउको मूल्य भित्र नै भारतमा पर्ने भन्सार, ट्रान्सपोर्ट तथा अन्य खर्चहरू पनि समावेश हुने भनी सो खर्चको दावी गरेको देखिन्छ । करदाता कम्पनीले उत्पादन गरेको चाउचाउ भारतमा पठाउँदा भारतमा लाग्ने भन्सार लगायतका खर्च समेत करदाता कम्पनीको नै हुने भए सो पुष्टि गर्न करदाता र क्रेताका विचमा आधिकारिक सम्झौता पत्र भएको भनी दाखिल गर्न सकेको अवस्था भने यहाँ देखिँदैन । भारत तर्फको भन्सार महसूल तिर्ने दायित्व समेत खरिदकर्ताको नै हुने र अन्य व्यक्तिको खर्चलाई समेत करदाताकै खर्च मानी व्यवसाय कारोबारसँग सम्बन्धित रहेको भनी खर्च कट्टि गर्नु कानून प्रतिकूल हुने हुँदा सो शिर्षकमा भएको खर्च कट्टिको दावी नपुग्ने ठहर गरेको कर कार्यालयको निर्णयलाई अन्यथा गर्नुपर्ने अवस्था देखिन आएन ।
२३. करदाताले पुनरावेदन पत्रमा आयकर ऐन २०५८ को दफा १२०(क) को शुल्क नलाग्नु पर्ने भनि लिएको जिकिरको सम्बन्धमा हेर्दा: आयकर ऐन २०५८ को दफा ११९ को

उपदफा (३) अनुसार अग्रिम कर कट्टि गरेको रकम वा अग्रिम कर कट्टि नगरेको भए पनि कट्टि गर्नु पर्ने समयमा सो कर कट्टि गरेको मानिने रकम भुक्तानी गर्नेले अग्रिम कर कट्टी वापतको रकम दाखिला नगरेमा व्याज लाग्ने देखिन्छ । ऐनको दफा ९०(८) मा दाखिला गर्नु पर्ने अग्रिम कर कट्टि रकमको विवरण वा कर दाखिला नगरेको अवस्थामा दाखिला नगरेको र घटी दाखिला गरेको रकम र सो रकममा दफा ११९ बमोजिम व्याज मात्र लाग्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ । कानूनमा भएको व्यवस्था विपरित अग्रिम कर कट्टि गर्नु पर्ने रकम नगरेमा वा कट्टि गर्न छुट भएमा व्याज लाग्ने कानूनी व्यवस्था रहेको अवस्थामा दफा १२०(क) को शुल्क लगाउनु न्यायसंगत देखिदैन । कुनै विवरण नलुकाएको अवस्थामा दफा १२०(क) अनुसार शुल्क लाग्न पर्ने वा नपर्ने भन्ने सम्बन्धमा हेर्दा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२० (क) मा अग्रिम कर कट्टि रकम दाखिला गर्न छुट भएमा वा अग्रिम कर कट्टि गर्न पर्ने रकम कट्टि गर्न छुट भएमा वा त्यस सम्बन्धि विवरणहरु नलुकाएको अवस्थामा ढिला दाखिला भयो भन्ने आधारमा शुल्क लाग्ने कानूनी व्यवस्था रहे भएको नदेखिंदा सो हद सम्म शुरु निर्णय मिलेको देखिएन ।

२४. अतः स्थायी लेखा नं. ३०००१०२८२ भएका पुनरावेदक करदाता सी.जी. फुड्स नेपाल प्रा.लि. को आ.व. २०६९/०७० को आयकर निर्धारणका सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७२।०५।२७ मा भएको निर्णय र सोलाई समर्थन गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको मिति २०७३।३।८ को निर्णयमा साहु/आसामी, खरिद विक्री कारोबारको फरक परेको रकम आयमा समावेश गरेको र अग्रिम करकट्टी तर्फ दफा १२०(क) बमोजिमको शुल्क लगाएको मिलेको नदेखिंदा सो हदसम्म उल्टी हुने ठहर्छ । त्यसैगरी विरेन्द्र कनौडिया समेतलाई Advance दिएको र निर्माणाधिन भवनमा कर्जा लिएको रकम प्रयोग गरेको भनी व्याज खर्च कट्टि अमान्य गरेको मिलेको नदेखिंदा सो हदसम्म बदर गरिदिएको छ । अब सो सम्बन्धमा जो जे बुझ्नुपर्छ बुझी पुनः निर्णय गर्नु भनी मिसिल शुरु कार्यालयमा पठाउने ठहर्छ । अरूमा पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन । अरूमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

### तपसिल

माथि इन्साफ खण्डमा लेखिए बमोजिम पुनरावेदक करदाता सी.जी. फुड्स नेपाल प्रा.लि. को आ.व. २०६९/०७० को आयकर निर्धारणका सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७२।०५।२७ मा भएको निर्णय र सोलाई समर्थन गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको मिति २०७३।३।८ को निर्णयमा साहु/आसामी, खरिद विक्री कारोबारको फरक परेको रकम आयमा समावेश गरेको र अग्रिम करकट्टी तर्फ दफा १२०(क) बमोजिमको शुल्क लगाएको मिलेको नदेखिंदा सो हदसम्म उल्टी

हुने ठहरी फैसला भएको हुँदा करदाताले राखेको रकम कानूनको म्यादभित्र नियमानुसार फिर्ता दिनु वा अर्को आर्थिक वर्षको कर रकममा मिलान गरिदिनु भनी शुरू कार्यालयलाई लेखी पठाइदिनु..... १

विरेन्द्र कनौडिया समेतलाई Advance दिएको र निर्माणाधिन भवनमा कर्जा लिएको रकम प्रयोग गरेको भनी व्याज खर्च कट्टि अमान्य गरेको मिलेको नदेखिँदा सो हदसम्म बदर हुने ठहरी फैसला भएको हुँदा अब सो सम्बन्धमा जो जे बुझनुपर्छ बुझी पुनः निर्णय गर्नु भनी फैसलाको प्रतिलिपी सहित मिसिल शुरू कार्यालयमा पठाइदिनु..... २

विशेष सरकारी वकीलको कार्यालय, काठमाण्डौलाई फैसलाको जनाउ दिनु..... ३

फैसलाको विद्युतीय प्रति अपलोड गरी प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गर्नु र शुरू तथा रेकर्ड मिसिल नियमानुसार गरी अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु..... ४

जीवन कुमार घिमिरे  
(राजस्व सदस्य)

उक्त रायमा हाम्रो सहमति छ ।

डम्बर बहादुर कार्की  
(लेखा सदस्य)

किशोर सिलवाल  
(अध्यक्ष)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

शाखा अधिकृत: श्री लेख बहादुर कोइराला

कम्प्यूटर टाइप: श्री प्रदिप तिवारी

फाँट

इतिसम्बत २०७६ साल वैशाख १५ गतेरोज १ शुभम.....